

Kunstmest uitsparen

Kunstmest brengt uitdagingen met zich mee: bemestingsvrije zones vereisen een precisietoediening, dure prijzen zorgen ervoor dat we geen kunstmest willen verliezen en de alternatieven voor kunstmest komen van alle kanten. De redenen om kunstmest te besparen zijn duidelijk. Bemesten doen we dus liever niet als het niet nodig is, en zo precies mogelijk op maat van het gewas. Het bodemleven speelt hier ook een belangrijke rol in: je krijgt gratis stikstof via de mineralisatie en de stikstofvrijgave gebeurt wanneer je teelt het nodig heeft.

Wetgeving en kantstrooien

Kantstrooien blijft moeilijk, maar belangrijk. Als we 5 meter van de kant moeten blijven, willen we graag de meters daarvoor zo goed mogelijk bemesten, even goed als de rest van het veld. Daarom raden we kant-af strooien aan. Bij kant-op strooien worden de laatste meters van het perceel onderbemest, omdat je hier geen overlap meer creëert, en dus ook geen volledig strooibeeld. Dat kan je zien op de figuur hieronder. Hier wordt gewerkt met een werkbreedte van 20 meter. De laatste 10 meter gewas, voor de bemestingsvrije zone van het perceel, wordt dus onderbemest. Dit probleem heb je niet met kant-af strooien. Het is wel belangrijk op te merken dat in sommige gewassen, zoals maïs, kant-af strooien een uitdaging kan zijn, aangezien het niet altijd mogelijk is om een extra werkgang te maken.

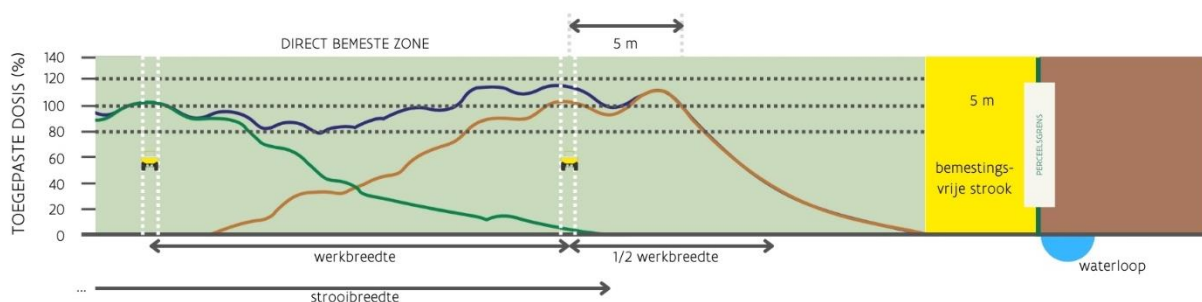

Figure 1: Bij kant-op strooien bemest je de laatste meters van de teelt voor de mestvrije strook, minder. Naar een figuur van [PCLT](#), aangevuld volgens de huidige wetgeving.

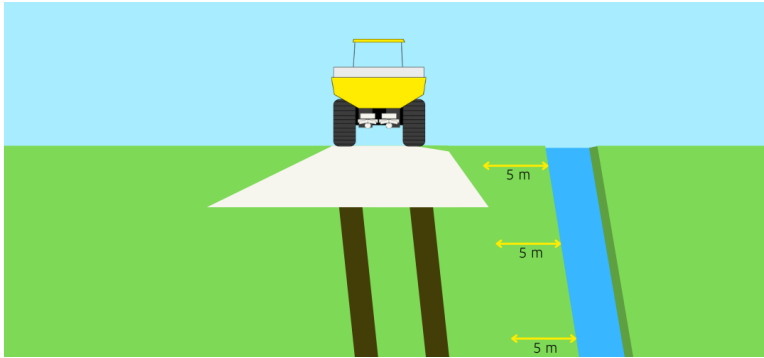

Figure 2: kant-af strooien
Naar een [figuur van Nutrinorm](#), aangevuld volgens de huidige wetgeving

Dure meststoffen

Kunstmest wordt er niet goedkoper op, daarom willen we het graag maximaal benutten. Bovendien wordt er best niet overbemest voor de gezondheid van je gewas. Stel dus je strooier zo goed mogelijk af, om geen risico te lopen op verlies van opbrengst of korrels. Om je strooier goed af te stellen is het strooiboekje de basis. Hierin staat hoe hoog je de strooier moet afstellen ten opzichte van het gewas, in welke hellingsgraad, etc.

Ga voor het strooien na of je strooi-elementen geen slijtage opliepen. Er geldt een simpele regel: zijn er gaten te zien, dan moet het vervangen worden. Anders komt je korrel niet terecht waar je hem wilt, en worden sommige plekken overbemest en andere onderbemest, met alle gevolgen van dien. Duidelijke slijtage kan ook al problemen opleveren. De foto rechts (1) toont een schoep waarbij een plaatje op het gat werd gelast. We zien hier ook de slijtage al toenemen. Meer info over de kunstmeststrooier afstellen vind je in het filmpje van B3W:

<https://www.youtube.com/watch?v=tOUoQYFrr-w>

Foto 1. Gaten in de schoepen worden best hersteld

Foto 2. Een gat in de schoepen waar een plaatje op werd gelast. Ook bij zwaardere slijtage is al vervanging nodig.

Wat denkt landbouwer Ivan daarvan?

We gingen bij Ivan langs om zijn strooier te controleren, hij merkte dat er gaten in zijn schoepen zaten, maar die werden ondertussen al hersteld! Hij vertelt ook dat hij het belangrijk vindt dat de strooier in goede staat verkeert: het is te duur om verliezen te lijden met dure prijzen van kunstmest!

Alternatief voor kunstmest: biostimulanten?

De focusgroepen aardappel van B3W volgen dit jaar verschillende landbouwers op die biostimulanten gebruiken. Een van hen is landbouwer Marc Vantomme. Hij legt de vergelijking aan: één strook behandelt hij niet met biostimulanten, de rest wel. Op beide delen is in juni een bijbemeststaal gepland, en een opbrengstbepaling op het einde van het seizoen. Marc houdt de basisbemesting bewust laag genoeg om een tekort te creëren, en positief advies voor een bijbemesting te verzekeren. Als het bijbemestadvies niet nul is voor de strook met biostimulanten, dan voeren we de bijbemesting daar niet uit. Op de strook zonder biostimulanten, voeren we die bijbemesting dan wel uit. Zo kunnen we zien in welke mate de biostimulanten de werking van een verlaagde bemesting opvangen: kan je met biostimulanten (de bijbemesting met) kunstmest vervangen? Of is een goed bodemleven belangrijker? Een overzichtje van deze demo zie je hieronder in de tabel. Wil je hier meer over weten? Volg het op de [blog](#) van B3W!

geen biostimulanten	wel biostimulanten
bijbemest staal	bijbemest staal
wel bijbemesting	geen bijbemesting

Figure 3: overzicht demoperceel bij Marc

Alternatief: bodemleven

Het bodemleven zorgt voor mineralisatie van oogstresten, dierlijke mest, groenbedekkers... in de bodem. Uit die mineralisatie krijgen we veel gratis stikstof. Zeker in periodes dat het nat en warm is, zoals het eind zomer '23 was, kan je dan besparen op kunstmest! Een groot deel van de stikstof die de teelt nodig heeft, wordt geleverd door je bodem. Het bodemleven evolueert perfect met jouw teelt: is het warm en nat? Dan zal je teelt groeien, en geeft je bodemleven stikstof vrij. Als het te droog of koud is, zal je teelt minder groeien, en levert je bodem ook minder stikstof. Daarom is gefractioneerd bemesten hierbij ook interessant. Je geeft een verlaagde basisbemesting, en neemt een bijbemeststaal om te kijken of het nog wel nodig is om bij te bemesten. Als de bodem voldoende stikstof vrijgeeft door mineralisatie, waarom zou je dan kosten maken? Ten tweede bemest je via deze methode op advies, waardoor je niet meer toedient dan de plant nodig heeft. De kans op uitspoeling wordt zo kleiner.

Vanuit B3W zijn we overtuigd: als je wil besparen op kunstmest, kan je dat het best doen door het bodemleven zo goed mogelijk te onderhouden. Dat doe je door de bodem zo weinig mogelijk te bewerken, zo weinig mogelijk te verdichten (indien mogelijk natuurlijk), een mix van groenbedekkers te gebruiken ... Natuurlijk is een aanvulling met kunstmest hier en daar nodig, en werken aan het bodemleven is jammer genoeg moeilijk en een werk van lange adem. Toch is het essentieel en kan je op die manier vaak besparen!

Kom meer te weten over kunstmest op het [B3W-kennispunt](#), of tijdens het [thematisch uitwisselingsmoment](#) van B3W op 18 april 2024.

Auteurs: Zoë Borry, Anneline Brouckaert, Brecht Catteeuw – B3W

////////////////////////////////////

Over B3W

Dertien Vlaamse praktijk- en onderzoekscentra zetten hun schouders onder de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W). Samen beheren we het kennisnetwerk en vertalen we die kennis naar direct toepasbare richtlijnen en handvaten voor land- en tuinbouwers in functie van een oordeelkundige bemesting en een geïntegreerd bodembeheer. We vinden het daarin belangrijk om ook de land- en tuinbouwers te betrekken en hun ervaring en kennis op te nemen, alsook om hun creativiteit te stimuleren.

Onze medewerkers, met name de adviseurs en onderzoekers van de praktijk- en onderzoekscentra, brengen de verzamelde kennis ook rechtstreeks tot bij de land- en tuinbouwers. Ons multidisciplinaire team heeft belangrijke troeven om de adviesdienst tot een succes te maken:

- In elk deel van Vlaanderen kunnen we begeleiders inzetten met kennis van het specifieke terrein en de aanwezige sectoren en teelten;
- Onze begeleiders hebben uitgebreide ervaring in het begeleiden van land- en tuinbouwers en het demonstreren van goede praktijken;
- Er is ook academische expertise in het consortium aanwezig, waardoor de B3W-werking continu gevoed wordt met de laatste wetenschappelijke inzichten rond duurzaam bodem- en nutriëntenbeheer.

Op zoek naar meer info? Neem dan zeker een kijkje op onze website (b3w.vlaanderen.be).